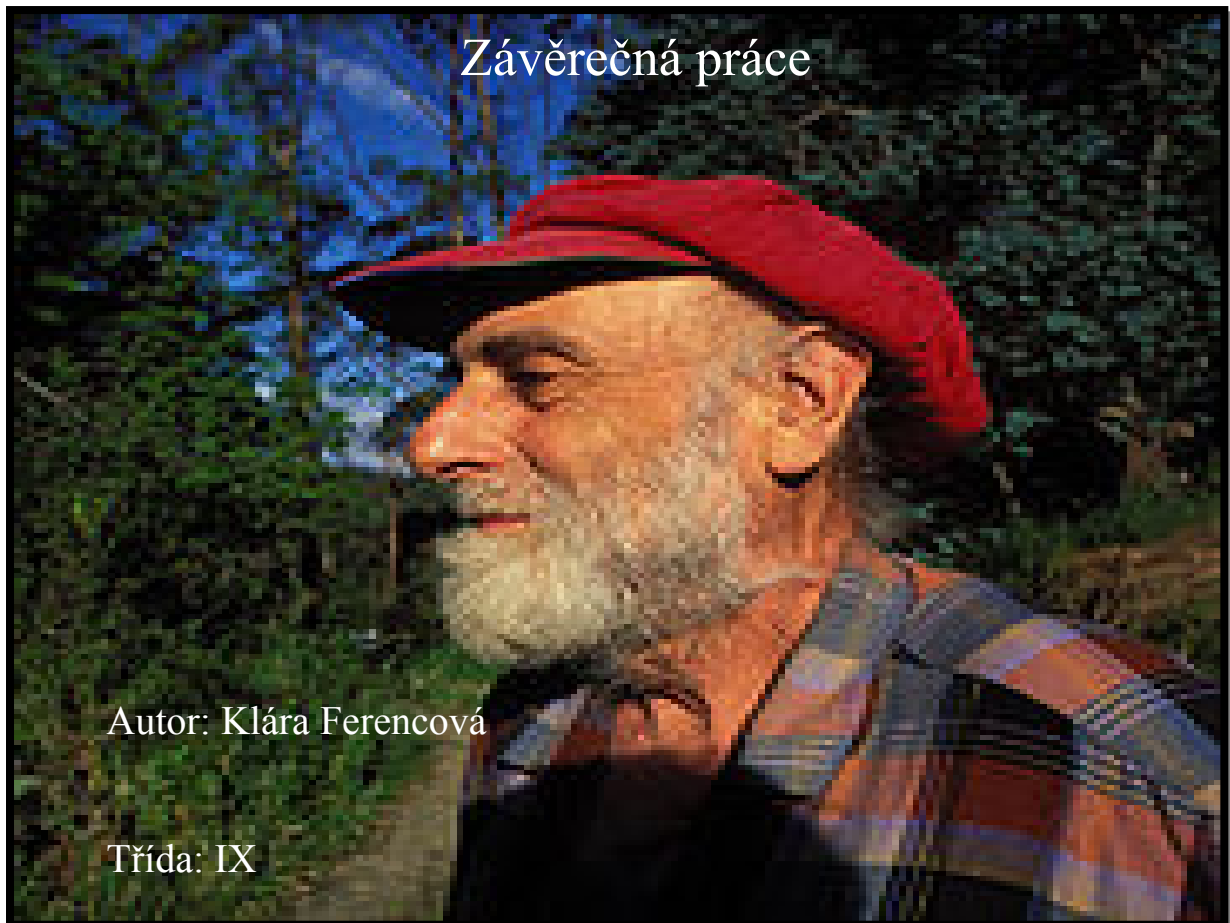

Základní škola sv. Voršily v Olomouci
Aksamitova 6, 772 00 Olomouc

Friedensreich Hundertwasser

Závěrečná práce

Autor: Klára Ferencová

Třída: IX

Olomouc 2010-08-17

OBSAH

ÚVOD	2
CITACE	2
1. Excentricita	4
2. Dílo	5
3. Hundertwasserovy manifesty	6
4. Architektura	6
5. Výtvarné umění	7
ZÁVĚR	8
POUŽITÉ WEBOVÉ STRÁNKY	9
PŘÍLOHY	9,10

ÚVOD

Friedensreich Regentag Dunkelbunt Hundertwasser, vlastním jménem **Friedrich Stowasser** (* 15. prosince 1928, Vídeň – 19. února 2000, paluba zaoceánského parníku Queen Elisabeth 2) byl rakouský mnohostranný umělec a potomek Josepha Marii Stowassera. Proslavil se především jako architekt, grafik a malíř. Do své architektury vložil i část ze svého malířského a sochařského umění.

Jeho pestré obrazy jsou prostoupeny přírodními tvary a spirálami.

Inspirován vídeňskou secesí, zejména Gustavem Klimtem a Egonem Schielem, si vytvořil tento akční umělec a světový aktivista svůj jedinečný „Hundertwasser-Stil“. Jeho novou domovinou však byl Nový Zéland a jeho domovem mu byla loď Regentag. Při cestě domů z Tichého oceánu na Queen Elizabeth 2 dostal 71letý umělec srdeční infarkt

CITACE

Stowasser označil rovnou čáru za bezbožnou, jež se v přírodě nevyskytuje. Proto nárokoval v jednom ze svých manifestů, aby byly rovné čáry zakázány. Na Hundertwasserovu počest byl v roce 2004 v Uelzenu uveden „Hundertwasserův muzikál“ od Konstantina Weckera a Rolfa Rettberga. Jméno

Friedensreich Hundertwasser pocházel z židovské rodiny a jeho původní jméno bylo **Friedrich Stowasser**. Ve dvaceti letech (v r. 1949) si změnil příjmení na Hundertwasser, protože měl pocit, že to lépe zní („hundert“ znamená v překladu sto). Občas se také nazýval *hyaku-sui*, což je japonský překlad jeho jména. Během pobytu v Japonsku si změnil křestní jméno na Friedereich důvodem údajně bylo, aby se Japoncům lépe vyslovovalo. Toto slovo znamená říše míru, protože věřil na numerologii a považoval číslo 13 za šťastné, rozhodl si do jména přidat ještě písmeno „n“, aby mělo právě třináct písmen. („n“ přidal protože se tím nenaruší význam slova). V šedesátých letech si koupil plachetnici, na které několik let tvořil. Tuto plachetnici pojmenoval „Regentag“ (tj. deštivý den) a na její počest si toto jméno přidal i do svého jména. Během života na Novém Zélandu se rozhodl do jména přidat ještě slovo „dunkelbunt“ (tmavopestrý), což podle něj symbolizuje přírodu při dešti, „*kdy jsou barvy sice tmavší a pochmurnější, ale zato pestřejší, vysvitne-li slunce*“.

Excentricita

Hundertwasser byl, i na umělce, velmi excentrický člověk, lze říci, že jeho snahou bylo žít v sympióze s přírodou a nebýt závislý na běžné společnosti a jejich zvycích. To vedlo k celé řadě projevů extremismu, nejznámějším příkladem je

patrně jeho veřejná demonstrace, při níž se snažil přesvědčit kolemjdoucí, že člověk nepotřebuje peníze, protože se dokáže uživit jen tím, co najde v přírodě. Tohoto boje musel později zanechat, protože dostal žaludeční vředy, což bylo přisouzeno jeho pravidelnému pití kopřivového vývaru. Velmi populární se stala jeho snaha zužitkovat veškerý odpad, který člověk vyprodukuje při tomto přírodním stylu života. Další zvláštností jeho osobnosti bylo oblečení, které si většinou vyráběl sám. Muselo být z přírodních materiálů a praktické, čímž záměrně vyvolával pozdvižení.

Životopis

F. Hundertwasser pocházel ze židovské rodiny a jako takové se jí hluboce dotkla válka, v r. 1943 byla velká část jeho příbuzenstva z matčiny strany deportována do koncentračního tábora, což ho samozřejmě ovlivnilo. V roce 1948 nastoupil na Akademii krásných umění ve Vídni, ale vydržel zde jen tři měsíce.

Od roku 1949 se pomalu začíná prosazovat, protože situace v Rakousku byla špatná, začíná hodně cestovat. Roku 1952 měl první výstavu v galerii Art Club of Vienna a o dva roky později (1954) vystavuje v Paříži ve studiu Paula Facchettiho. Tyto výstavy měly značný ohlas, který vedl k řadě dalších světových výstav. Roku 1955 vystavoval v Miláně v galerii Carlo Cardazzo's Galleria del Naviglio. Roku 1957 publikoval *Gramatiku vidění* a o rok později vystoupil Plesnivým manifestem proti racionalistické architektuře.

Roku 1959 založil spolu s Ernstem Fuchsem a Arnulfem Rainerem uměleckou akademii Pintorarium. Téhož roku se stal čestným profesorem na Akademii krásných umění v Hamburku, kde se studenty Bozonem Brockem a Schuldtem tvořil tzv. Hamburskou čáru.

V roce 1961 odjel na svou výstavu v Japonsku, tehdejší Japonsko velmi ovlivnilo jeho pohled na svět, roku 1962 se zde oženil s Yuko Ikewada. Manželství skončilo rozvodem v r. 1966. Roku 1962 vystavoval na Benátském Bienale.

Roku 1968 koupil lod' jménem Regentag, se kterou kotvil v Benátkách. Po koupi této plachetnice úspěšně složil kapitánské zkoušky. Od roku 1971 tuto loď považoval za svůj domov, nejprve žil v Benátkách, roku 1979 uskutečnil plavbu do Karibského moře. Později žil na této lodi i na Novém Zélandu.

Roku 1969 poprvé vystavoval ve Spojených státech Amerických.

V roce 1975 byla zahájena jeho retrospektivní výstava, která probíhala až do roku 1992 v 15 zemích a 80 muzeích nebo galeriích. Roku 1979 byla v New Yorku zahájena další putovní výstava s novými díly.

Od roku 1980 pořádal projevy o ekologii zaměřené proti atomové energii. Téhož roku vznikl v Berlíně, Vídni, Oslu a Washingtonu Hundertwasserův den. Roku 1983 založil komisi pro záchranu historické pošty v Kawakawě na Novém Zélandu.

Od roku 1985 spolupracoval s architektem Peterem Pelikanem, z této spolupráce vznikl Hundertwasser House ve Vídni. O dva roky později (1987) byl přizván ke spolupráci na rekonstrukci kostela Svaté Barbary v Bärnbachu. Od roku 1990 se podílel na mnoha architektonických projektech, např. Kunst Haus, spalovna odpadu a obchodní dům ve Vídni, restaurace u dálnice v Bad Fischau, spalovna odpadu v Osace (1997).

V roce 1993 se zapojil do kampaně proti vstupu Rakouska do Evropské unie

Roku 1998 byla v Osace a v Darmstadtu zahájena retrospektivní výstava Hundertwasserova díla. a v r. 1999 pak putovní výstava po Japonsku.

V r. 2000 zahájil spolupráci katalogu jeho kompletního díla.

Hundertwasser je pohřben na Novém Zélandu podle jeho přání, bez rakve, aby snáze splynul s přírodou, pod jeho oblíbený strom liliovník tulipánokvětý.

Dílo

Zelená citadela v Magdeburgu,

Jeho tvorba je velmi rozsáhlá a zasahuje do řady oborů lidské činnosti, ne každá jeho činnost byla úspěšná a ne všechna jeho díla byla přijata s pochopením, nebo realizována. V souvislosti s prezentací jeho děl je často upozorňováno na jeho snahu ke skandálnímu projevu, která často měla sebepropagační charakter (např. při přednesu manifestu se svlékl do naha). Svá díla často prezentoval lidem na ulici. Vyjma přírody ho velice ovlivnilo jeho neúspěšné manželství, po rozvodu se téma nevydařené lásky odrazilo na spolupráci na jeho prvním filmu – *Nešťastná láska* (1966). Umělecky se výrazněji prosadil po své první velké výstavě v Paříži (1954), která zahájila řadu výstav, které postupně dělal prakticky po celém světě. Z ostatních filmů je velmi zajímavá jeho spolupráce s Peterem Schamonim na filmu *Hundertwasser Regentag*.

Kromě umění se věnoval i navrhování praktických věcí, například hodinek, telefonních karet, nebo značek pro rakouské automobily. Roku 1978 navrhoval státní vlajku pro Palestinu.

Tato činnost staví jeho nonkonformismus do trochu jiné pozice. Při kritickém pohledu mu bývá vytýkáno, že jeho odmítání peněz nekoresponduje s touto komerční činností.

Kritikou byl také často kritizován za svůj způsob signování obrazů. Signoval je třemi způsoby, jako *Hundertwasser*, jako *Huwa*, nebo jako *100*. Kritici o něm dlouho mluvili jako Stowasserovi. Většina jeho děl je podepsána pouze jménem

Hundertwasser a to na nečekaných místech, jakoby přebývajícím místem v obraze ohraničil nepravidelnou linkou a vepsal do něj své jméno a datum dokončení obrazu.

Hundertwasserovy manifesty

Většinovým cílem jeho manifestů je spojení člověka s přírodou a boj proti tomu co nazýval diktátorský styl architektury.

- *Plesnivý manifest*, 1958
- *Tvá povinnost zasadit strom*
- *Pryč od Loose*, tento manifest četl nahý ve Vídni.
- *Ve prospěch třetí kůže*, 1967, tento manifest přednášel nahý (Mnichov)
- *Tvé právo na vlastní okno - tvá povinnost zasadit strom* (*Dein Fensterrecht - Deine Baumpflicht*), 1972 Podle Hundertwassera by počátek rekonstrukce a oživení starých sídlišť měl nastat změnou v uvažování v architektuře oken. Podle něj se právě fakt, že jsou okna součástí stylu celého domu ukazuje na strnulost a neschopnost architektury.
- *Humusové toalety*, 1975, Mnichov
- *Manifest svatého lejna*, 1979, veřejně čten ve Švýcarsku

Architektura

Friedensreich Hundertwasser vypracoval řadu studií na restaurování sídlišť, žádná z nich nebyla realizována. Pro jeho styl je nejtýpější odmítnutí rovných linií a snaha o co nejpevnější sepětí s přírodou.

Z realizovaných staveb se nejvíce proslavily:

- *Hundertwasserhaus*, Vídeň, Rakousko (architekti Josef Krawina a Peter Pelikan), jedná se o obytný dům, který měl být postaven pro sociálně slabší obyvatele Vídně, vzhledem k architektonickému pojetí domu to však bývá často zpochybňováno. Zájem o bydlení v tomto domě od počátku převyšoval jeho kapacitu padesáti bytů. V tomto domě propojil Friedensreich Hundertwasser, všechny své ideály umění a krásy, jako je využití mnoha barev, nevyužívání rovných linií a umístění zeleně, jak na střechu domu, tak do vnitřních prostor. F. Hundertwasser toto dílo považoval za jeden z vrcholů své tvorby a dokonce na něj napsal oslavnou báseň.

KunstHausWien

- *KunstHausWien* - Vídeň, Rakousko, nyní Hundertwasserovo muzeum se stálou retrospektivní výstavou jeho díla. Kromě této expozice se ale v muzeu pořádají i pravidelné výstavy jiných umělců.
- *Kostel svaté Barbory* - Bärnbach, Štýrsko
- *Dálniční restaurace* - Bad Fischau, Dolní Rakousko
- *Teplárna Spittelau* - Vídeň, Rakousko
- Obytný komplex *Na Lukách* - Bad Soden, Taunus
- *Onkologické oddělení fakultní nemocnice ve Štýrském Hradci*
- *Lázeňské středisko Blumau* - Štýrsko
- *Kid's Plaza, muzeum dětí* - Ósaka, Japonsko
- *Zelená citadela* - Magdeburg, Německo
- *Pivní věž* - Abensberg, Německo.
- *Veřejné záchodky v Kawakawa*

Výtvarné umění

Co se malířství týče, je velmi složité zařadit Hundertwassera do nějakého uměleckého stylu. Jeho díla jsou pestrobarevným spojením konkrétních a abstraktních prvků s ústředním motivem spirálou.

Při pobytu v Japonsku si Hundertwasser oblíbil řezbářství, kterému se začal věnovat. Při studiu řezbářství. požádal o spolupráci s japonského mistra řezbáře, tak vznikla série dřevorezů na motivy Hundertwasserových maleb (1973), tím se Hundertwasser stal prvním evropským umělcem, jehož díla byla vyřezána japonským mistrem.

Grafiku Hundertwasser využíval k tištění stejného obrazu v různých, především barevných, variantách. V jeho grafikách se neobjevují stejné verze. Této výhody využíval především při šíření tzv. ekologického plakátu. V sedmdesátých letech začal využívat výhod tisku při tisku poštovních známek, první poštovní známku

vytvořil roku 1975 ve spolupráci s rytcem Wolfgangem Seidelem. Největším úspěchem v této oblasti bylo vytváření poštovní známky pro Organizaci spojených národů.

ZAVĚR

Jeho dílo lze rozdělit na tyto základní etapy, ty se v mnoha dílech prolínají a v některých dílech se vrací k již opuštěnému stylu, proto toto dělení nelze brát nějak dogmaticky:

1. ovlivnění naturalismem, počátky tvorby, zhruba roky (1943 – 1948).
2. Období zjednodušování (1948 – 49)
3. Naivní styl, (1949 – 1953)
4. Lineárně-abstraktní styl, V pozadí těchto maleb se objevuje struktura podobná buňkám. Tímto způsobem namaloval několik věcí v r. 1953 a později se k němu několikrát vrátil.
5. Období spirály, (1953 – 2000). Obrazy tohoto období o proslavily nejvíce, s k malbě spirály se inspiroval terapií nemocných v psychiatrické léčebně. Podle svých slov si uvědomil, že průběh života je spirále velmi podobný, protože někde začíná, postupně na sebe nabaluje různé vlivy a někde musí i skončit.
6. Spolupráce s pařížskou galerií Kamer, (1957 – 1960). Díla tohoto období se mu nelíbila, protože je musel malovat na svůj vkus příliš rychle. Po ukončení výstavy díla často přemaloval.
7. Figurální období, (1960 – 1967). Toto období je ovlivněno jeho rozvodem. V dílech se objevují obličejové tváře, ty často bývají velmi smutné či plačící.
8. Období abstrakce, zjednodušování (1967 – 68)
9. Syntéza všech stylů, kromě naivního (1968 – 2000)

POUŽITÉ WEBOVÉ STRÁNKY

google

PŘÍLOHA

Die Markthalle mit ihrem Zirkelbau in Abovian

